

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12954,Damnatio-memoriae-w-europejskiej-kulturze-politycznej.html>
03.05.2024, 21:20

Damnatio memoriae w europejskiej kulturze politycznej

***Damnatio memoriae w europejskiej kulturze politycznej*, red. Renata Gałaj-Dempniak, Danuta Okoń, Magdalena Semczyszyn, Szczecin 2011, 308 s.**

[Wersja elektroniczna publikacji w Bibliotece Cyfrowej IPN](#)

Prezentowany tom studiów jest wynikiem współpracy naukowej pomiędzy Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Szczecinie oraz Instytutem Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Szczecińskiego przy wsparciu Urzędu Miasta Szczecin i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. Publikacja została poświęcona specyficznemu zjawisku występującemu od wieków w europejskiej kulturze politycznej – *damnatio memoriae* (skazanie na niepamięć). Choć zbiór procedur związanych z potępieniem pamięci zawdzięczamy starożytnemu Rzymowi, to sam termin powstał w okresie nowożytnym, a *damnatio memoriae* w różnych formach funkcjonuje do dziś. Teksty autorów – choć pozornie niepowiązane ze sobą tematycznie, dotyczące różnych epok, osób i wydarzeń – w istocie udowadniają uniwersalność antycznej konstrukcji prawnej, ukazując jej różnorodne formy i zastosowania.

Rozważania łączy motyw dyskusji wokół różnych rodzajów pamięci: historycznej, społecznej, indywidualnej, oficjalnej, „znacjonalizowanej”, „zawłaszczonej” i przede wszystkim tej „zabronionej”, skazanej i kontrowersyjnej. Autorzy ukazują różne przykłady *damnatio memoriae*, podając ich przyczyny, próbując jednocześnie odtworzyć procesy

zmian, manipulacji i wypierania ze zbiorowej pamięci niepożądanych wydarzeń, bohaterów czy symboli. Ponieważ zjawiska te zachodzą najczęściej z pobudek politycznych, związanych z potrzebą legitymizacji określonej władzy lub utylitarną kreacją wizerunku danego społeczeństwa, tym samym czytelnik może zaobserwować odwieczny pojedynek władza vs. pamięć, którego skutki – zwłaszcza jeśli towarzyszy im przyzwolenie społeczne – nie pozostają obojętne również wobec historiografii.

Renata Gałaj-Dempniak, Danuta Okoń, Magdalena Semczyszyn

SPIS TREŚCI

Renata Gałaj-Dempniak, Danuta Okoń, Magdalena Semczyszyn

Wprowadzenie

Leszek Mrozewicz

Damnatio memoriae w rzymskiej kulturze politycznej

Stefan Zawadzki

Puścić w niepamięć, zachować złą pamięć: władcy w asyryjskich inskrypcjach królewskich w pierwszym tysiącleciu przed Chr.

Maciej Maciejowski

Kształtowanie rzymskiej pamięci zbiorowej oraz przykłady damnatio memoriae w okresie wczesnej i średniej republiki

Katarzyna Balbuza

Cesarz Galba: śmierć – damnatio memoriae (?) – restitutio honorum

Danuta Okoń

Clarissimus vir a damnatio memoriae w Rzymie epoki Sewerów

Daria Janiszewska

Damnatio memoriae i renovatio memoriae w polityce cesarza Septymiusza Sewera

Krzysztof Królczyk

Pomiędzy damnatio memoriae a consecratio. Potępienie pamięci i ubóstwienie w walce politycznej w Rzymie w okresie Sewerów (193–235 r. po Chr.)

Jakub Kozłowski, Tragiczne losy cesarskiego syna

Maria Dzielska

Sosipatra – zapomniana filozofka z Pergamonu

Iwan Ostaszczuk

Zapomniany język symboliki chrześcijańskiej: kulturalna damnatio memoriae w dyskursie postmodernistycznym

Renata Gałaj-Dempniak

Poprawianie historii – przypadek tuszowania historii w okresie wojny polsko-kozackiej

Oksana Karlina

Represje wobec bazylianów po powstaniu listopadowym na Wołyniu oraz wymazanie pamięci o nich

Walentyna Szandra

Chłopi ukraińscy na Syberii: między utratą pamięci historycznej a tworzeniem nowej tożsamości

Zofia Wóycicka

Auschwitz jako miejsce sporów o pamięć w PRL

Jacek Zygmunt Sawicki

O pamięci powstania warszawskiego w PRL

Marek Grajek

Pamięć o Enigmie, czyli jak ukryć prawdę bez szyfrowania

Jarosław Syrnyk

Mitologizowanie przeszłości w opisach relacji polsko-ukraińskich w XX w.

Piotr Niwiński

Od „bandytów” do „kontrowersyjności”. Pamięć żołnierzy podziemia niepodległościowego w latach powojennych

Michał Paziewski

Mity, stereotypy oraz intoksykacje dotyczące Grudnia '70

Magdalena Semczyszyn

Lwów-Lwow-Lwiv. Symbolika miejska Lwowa i jej interpretacja w polskich, sowieckich i ukraińskich popularnych dyskursach historycznych w XX w.

Paweł Knap

Szczecin – de(kon)strukcja. Subiektywny przewodnik po miejscach skazanych na zapomnienie

Wykaz skrótów**Indeks osobowy****Indeks geograficzny**

Gdzie kupić publikacje: